

Dr. Nagy László Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

KÖSZEG

KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI SZABÁLYZAT

Elfogadva: 2008. november 26-án a Nevelőtestület által

Tartalom

1. Bevezető

2. Helyzetelemzés

2.1. Oktatás eredményeire vonatkozó adatok

2.2. A nevelés-oktatás feltételei

2.3. Az intézményi működés forrásai

Program célja

3. Az intézkedési terv célja

4. Kötelezettségek, felelősségek

4.1. Felelősség a végrehajtásért

4.2. A megvalósítás irányítója

4.3. A megvalósítás közreműködői

5. Akcióterv

5.1. Fejlesztési célok

5.1.1. Rövidtávú célok

5.1.2. Közép- és hosszútávú célok

5.2. Tervezett beavatkozások

6. Megvalósítás

6.1. Monitoring és nyilvánosság

6.2. Konzultáció és visszacsatolás

6.3. Szankcionálás

6.4. Záradék

1. BEVEZETŐ

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Magyarország számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy minden állampolgár számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet színterén.

Az egyenlő bánásmód elveinek betartása az Európai Unió, a hazai társadalom és a közoktatás helyi szereplőinek is elvárása. Közoktatási esélyegyenlőségi programunk tartalmazza a fenntartó önkormányzat által ellátott közoktatási feladatokkal kapcsolatos célokat, az esélyegyenlőség biztosításához szükséges lépések végrehajtásának ütemezését.

Az Európai Unió rendelkezik a világ egyik legátfogóbb megkülönböztetés elleni jogszabályaival. Az egyenlő jogok követelése és az ezt biztosítani igyekvő jogszabályok elfogadása azonban nem jelenti az esélyegyenlőség gyakorlati megvalósulását. Az egyenlőség nem jelent egyformaságot. Az egyenlőség elvét a különbségek és a sokszínűség figyelembevételével kell alkalmazni, törekedve arra, hogy az emberek egyenlő bánásmódban részesüljenek.

Ezt a célt fogalmazza meg az 1949. évi XX. Törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányának 54. §-a.

„(1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.

(2) Senkit nem lehet kínzással, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni.”

Az Alkotmány 70/A. §-a szól az esélyegyenlőség biztosításáról:

„(1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi illetve állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. is több paragrafusában emeli ki a művelődéshez való jog esélyegyenlőség alapján való gyakorlásának biztosítását (10. §, 83. §).

A 2003. évi CXXV. Törvény szabályozza az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó szabályokat. Az oktatásra és képzésre vonatkozó 27-29. §-ok írják elő számunkra a fejlesztés, a változtatás irányait.

2. Helyzetelemzés

Intézményünkben – többcélú, közös igazgatású gyógypedagógiai intézmény lévén – 3 iskola működik, ezek:

Általános Iskola: tanulásukban akadályozott SNI tanulók nevelése, oktatása történik 1-8 osztályfokon. Működik az iskola keretén belül egy autista csoport is. A tanulók Vas megyéből kerülnek az iskolába, jelentős számuk állami gondoskodás alatt áll és az intézmény gyermekotthonaiban él.

Beszédjavító Általános Iskola: megyei illetve országos beiskolázású iskola. Itt jelenleg kollégiumi bentlakás mellett történik meg az általános iskolás korú beszédhibás, beszédükben, pszichés fejlődésükben akadályozott SNI-s tanulók sajátos nevelése, oktatása. Az általános iskolai képzésen túl logopédiai foglalkozások, terápiás megsegítések szolgálják az ide került gyerekek gyógyulását.

Speciális Szakiskola: a tanulásukban akadályozott SNI-s tanulók szakma képzése folyik ebben az iskolatípusban. Jelenleg a 8. osztályt követő pályairányítási évfolyamok után (9-10 osztály) hat szakmában folyik 2-3 éves képzés: gépi varró, szőnyegszövő, parkgondozó, asztalos, festő és kőműves.

2.1. Tanulói összetétel:

Osztály	Általános Iskola	Beszédjavító Ált.Isk.	Spec. Szakiskola
Autista	2 fő		
1.	6 fő	23 fő	
2.	5 fő	18 fő	
3.	8 fő	22 fő	
4.	9 fő	26 fő	
5.	7 fő	31 fő	
6.	13 fő	28 fő	
7.	16 fő	34 fő	
8.	<u>20 fő</u>	<u>23 fő</u>	
	86 fő	205 fő	
9.			25 fő
10.			33 fő
11.			37 fő
12.			42 fő
13.			<u>18 fő</u>
			155 fő (2008.10.01.)

Halmazottan illetve hátrányos helyzettel rendelkező tanulók:

Osztály	Általános Iskola		Beszédjavító Ált.Isk.		Spec. Szakiskola	
	HH	HHH	HH	HHH	HH	HHH
1.	1 fő	-	10 fő	1 fő		
2.	3 fő	2 fő	10 fő	-		
3.	6 fő	2 fő	12 fő	-		
4.	5 fő	2 fő	10 fő	-		
5.	3 fő	-	12 fő	-		
6.	2 fő	2 fő	7 fő	3 fő		
7.	5 fő	3 fő	4 fő	4 fő		
8.	5 fő	4 fő	4 fő	2 fő		

Összesen: 220 fő

Összlétszám: 446 fő

Ha iskolánként vizsgáljuk, akkor látható, hogy

- Általános Iskola tanulóinak több mint a fele
- Beszédjavító Általános Iskola tanulóinak közel 38 %-a
- Speciális Szakiskola fiataljainak majdnem 62 %-a HH illetve HHH tanuló!
- A felmérések folyamatban vannak, nem teljesek

2.2. A nevelés és oktatás eredményességére vonatkozó adatok vizsgálata:

A három iskolába járó közel 450 tanuló jelentős része valamiféle hátránnyal, hátrányokkal rendelkezve kerül hozzánk. Ezek elsősorban szociális okokra visszavezethetők, de jelentős számú más fogyatékkal – értelmi érzelmi, beszéd és más fogyatékkal – rendelkező fiatal kerül hozzánk. A HH „jelző” minden tanulónkra egyaránt vonatkozik, természetesen eltérő mértékben: mennyiségben és minőségben.

A fogyatékoság szerinti megoszlás vizsgálatánál az alábbi adatok állapíthatók meg:

Fogyatékoság	Általános Iskola	Beszédjavító Ált.Isk.	Spec. Szakiskola
enyhén értelmi fogyatékos	73 fő	-	152 fő
középsúlyos értelmi fogy.	6 fő	-	1 fő
autista	3 fő	-	1 fő
beszéd fogyatékos	1 fő	203 fő	-
nagyothonhalló	2 fő	-	-
mozgássérült	1 fő	-	1 fő
Összesen:	86 fő	203 fő	155 fő (2008.10.01.)

Érdekes képet mutat a HH és HHH tanulók tanulmányi eredményeinek a vizsgálata. Az év végi tanulmányi eredmények vizsgálata során megállapítható, hogy:

- HH és HHH tanulók legjelentősebb száma a gyermekotthonainkban élő, állami gondoskodás alatt lévő közel 90 fiatal
- a gyermekvédelmi gondoskodásunkat minősítendő: az ő tanulmányi eredményeik a legkedvezőbbek
- a bejáró, kollégista tanulók hét közben is, de legfőképp hétvégén odahaza egyáltalán nem vagy nagyon keveset foglalkoznak a felkészüléssel. Ez is bizonyítja a HH és a HHH gyerekek családi, szociális „gondoskodása” a szülők által.
- a HH és HHH gyerekek egyaránt képesek kiemelkedő sport, tanulmányi és kulturális sikerek elérésére. Az is megfigyelhető, hogy a kiemelkedően jó képességű gyermek az jól is sportol, jól is tanul... Bizonyítékul szolgáljon az elmúlt tanév országos bajnokainak: Gulner Dalma és Bálint Tünde példája.
- a tanulmányi átlag:

Átlag	Általános Iskola	Beszédjavító Ált.Isk.	Spec. Szakiskola
Iskolai átlag	3.50	3.34	3.39
HH és HHH átlag	3.70	3.52	3.52

- nem felelt meg a követelményeknek:

Általános Iskola: 2 fő

Beszédjavító Általános Iskola: 1 fő

Speciális Szakiskola: 6 fő

- mulasztás miatt nem osztályozható:

Általános Iskola: 6 fő

Beszédjavító Általános Iskola: 2 fő

Speciális Szakiskola: 3 fő

2.3. Halmazottan hátrányos helyzetű tanulók vizsgálata

Intézményünk tanulói létszáma az állandó jellegű mozgások ellenére évekig visszamenőleg kb. 430-460 fő között mozog. A vizsgálataink szerint jelenleg közel 220 fő tanulónk HH illetve HHH gyermek. Az iskolai közösségek, a kollégiumi közösségek megbecsült tagjai a fenti gyermekek.

Valójában elmondható, hogy tanulóink sosem törődtek ilyen jellegű problémákkal, nem is foglalkoznak sajátos helyzetükkel. A Pedagógiai Programban lefektetett nevelési célok, alapelvek és feladatok nem tesznek különbséget gyermek és gyermek között. Lehetőség van tehetséggondozásra, felzárkóztató foglalkozásokra és a meglévő problémák feltárására: a tanulmányi-beilleszkedési nehézségek leküzdésére, az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő személyiségfejlesztésre, társadalmi beillesztésre. Ehhez rendelkezésre álló eszközeink, szakmai tapasztalataink, elkötelezettségünk nyújthat biztosítékot.

Adatainkat megvizsgálva elmondható, hogy az általános iskolák adatai pontosak, míg a szakiskolásoké feldolgozás miatt még csak becsültek! Mindenesetre tény, hogy tanulóink fele HH vagy HHH tanuló, a tendencia vélhetően folyamatosan romlik. Látható az is, hogy a SNI tanulók populációjában jóval magasabb a tanulásban akadályozott tanulók között a problémásabb tanulók száma, mint a beszédproblémákkal küzdő tanulók esetében. Megállapítottuk egyébként azt is, hogy nagyon magas a veszélyeztetettek száma!

2.4. Az intézmény szakmai és társadalmi környezetének vizsgálata:

A fennállásának 50. évfordulóját az elmúlt tanévben ünnepelt intézményünk nagyon széles hazai illetve nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik.

Hazai kapcsolatainkban elsősorban a fenntartó önkormányzattal, a megye és a régió hasonló feladatokat ellátó intézményekkel ápolunk szakmai, kulturális sport kapcsolatokat. Részt veszünk a megyei, országos versenyeken, szakmai konferenciákon. Jellemzően jó kapcsolatunk van a városi általános és középfokú oktatási intézményekkel.

Több éves nemzetközi szakmai kapcsolatunk van egy németországi szakképző intézménnyel, osztrák iskolákkal, burgenlandi oktatási intézményekkel, valamint angliai karitatív szervezetekkel.

A hazai, városi környezet elfogadhatóan toleráns gyermekeinkkel szemben, de az előítéletek még fellelhetők, élők. Az intézményen belüli toleráns magatartás, az

egységes nevelési elvek jól szolgálják a hátrányos helyzet leküzdését, de a társadalom még talán nem eléggé érett erre a feladatra.

3. A Program célja

A közoktatási intézményi Esélyegyenlőségi Program célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezt annyiban nem tudjuk teljesíteni, hogy a hozzánk jelentkező gyerekeket – a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye, határozata alapján – a státusnak megfelelő iskolatípusba vesszük fel. Ez a fajta szegregáció a gyógypedagógiai intézmények sajátossága, azt a rendszerükből kiküszöbölni jelenleg nem lehet. Ez a fajta szegregáció csak a tanítási órákra korlátozódik, a többi időben az intézmény területén sokféle státusú gyermek éli mindennapjait. A paletta széles: az SNI-s (sajátos nevelési igényű) tanulók között van enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos fogyatékos, autista, beszéd fogyatékos, a megismerési funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, illetve halmozottan fogyatékos tanuló is. Gyermekotthonainkban nem sajátos nevelési igényű (normál értelmi képességű) tanulók is élnek.

A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán kívül az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az alábbi lehetőségeink vannak:

- a beiratkozásnál, amennyiben tudjuk a diákról, hogy az érintett csoportba tartozik, előnybe részesítjük – a Pedagógiai Programban megfogalmazottak szerint – mint minden tanuló így a HH és HHH helyzetű tanulók is az ismeret közvetítésben, az egyéni fejlesztésben, a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásban is a képességfejlesztés terén (a gyermekek adottságaira építve, egyéni szükségleteinek megfelelően) osztálykeretben, kiscsoportos és egyéni formában valósul meg.
- többféle terápiás programot biztosítunk a gyermekek sérülésének megfelelően rehabilitációs, rehabilitációs céllal
- sajnos az esetenkénti pénzihiány egyre inkább gátat szab a törvényben rögzített, előírt megsegítés megvalósulásának

4. Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében vállaljuk, hogy

- intézményünkben a hátránnyal élők semmilyen módon nem lesznek megkülönböztetve társaiktól
- aki faji, vallási, egészségi, szociális helyzete miatt hátrányosan megkülönbözteti bármelyik tanulónkat, az ellen fegyelmi eljárást indítunk
- anyagi eszközeink függvényében gondoskodni kell az akadálymentesítésről, bár ez elsősorban fenntartói feladat!
- Igény esetén a lehetőségekhez mérten az éves órakeretünkből egyéni foglalkozást tartunk a célcsoport tagjainak.
- szorgalmazzuk, hogy jelentkezzenek szakkörre, egyéb foglalkozásra, hogy sokféle jellegű foglalkozásokon bontakoztathassák ki képességeiket
- a szabadidő szervező, a könyvtáros-tanár, az ifjúságvédelmi felelős külön figyelemmel kíséri a célcsoport tagjait – a hátrányok csökkentése érdekében.

- tanulóink számára napközis ellátást biztosítunk, megkülönböztetett figyelmet fordítunk arra, hogy a HH és a HHH tanulók minél nagyobb számban vegyék igénybe ezt a lehetőséget
- igény esetén a továbbképzési programban támogatjuk azokat a továbbképzéseket, amelyek a célcsoporttal való hatékony munkavégzésre készítene fel.

A kötelezettségek teljesítéséért felelősek:

- Az igazgató felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen a közoktatási intézményi esélyegyenlőségi program, ismerjék és kövessék a benne foglaltakat. Az igazgató felelőssége annak biztosítása is, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a program végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket. Az intézményegység-vezetők felelősek a közoktatási intézményi esélyegyenlőségi program megvalósításának koordinálásáért, a program végrehajtásának nyomon követéséért, és az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért.
- A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A tantestület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje a programban foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének illetve az illetékes munkatársának.
- Minden, az intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, szerződéses viszonyban álló, valamint szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a közoktatási intézményi esélyegyenlőségi programot és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

5. Akcióterv

5.1. A HHH-s tanulók tanulási sikerességét befolyásoló tényezők vizsgálata és felismerése

A jelenlegi helyzetben legfontosabb feladatunk a HH és HHH helyzetű tanulók folyamatos, naprakész nyilvántartása, ezt elsősorban az intézményegységi és az EGYMI keretein belül képzeljük el.

5.2. Középtávú és hosszútávú célok:

- a HHH-s tanulók tanulmányi eredményeinek javítása
- a HHH-s tanulók lemorzsolódásának csökkentése
- a HHH-s tanulók továbbtanulásának elősegítése
- a pedagógusok célzott továbbképzéseken való részvételének támogatása (a HHH-s tanulók hatékonyabb oktatása érdekében)

- folyamatos szülői kapcsolattartás, illetve esetenkénti a szakmai partnerekkel (Gyermekjóléti Szolgálat...) illetve társadalmi partnerekkel (önkormányzatok, jegyző...) való közös együttműködés kialakítása
- az intézményi IMIP programmal is járuljunk hozzá az iskolahasználók megelégedettségének eléréséhez
- elkerülhetetlenné válik az EGYMI-ben levő szakmai kondíciók feltárása, rendszerbe állítása és hasznosítása

Az Akcióterv külön dokumentumokban kell, hogy megjelenjen! Ebben feltétlenül rögzíteni kell a következő elemeket, szempontokat:

- probléma feltárása, megfogalmazása
- célmeghatározás, az elérhetőség megfogalmazása
- pontos, folyamatos rögzítése az intézkedésnek: felelőssel, határidővel
- az intézkedés hasznosságának a mérése, ezen belül:
 - az 1 éves mérés rövidtávú megvalósítása
 - a 3 éves középtávú mérés indikátorainak meghatározása
 - a hosszútávú, 6 éves mérés meghatározása

6. Monitoring és nyilvánosság

A közoktatási intézményi esélyegyenlőségi programban rögzített célokat és eredményeket éves szinten mérni, vizsgálni szükséges!

A vizsgálatok első szakaszában ún. önellenőrzést célszerű végezni, ezt követheti egy a teljes, intézményi, szülői nyilvánosságot feltételező ún. monitoring elkészítése, a mérés végrehajtása és értékelése. Erre kiválóan alkalmas lehet az intézményi IMIP szervezeten belül működő Támogató Szervezet segítő, irányító tevékenysége.

A monitoring vizsgálat irányítója, felelőse a T.Sz. vezetője, akinek kezdeményezésére minden tanév II. félévében, a húsvéti szünet előtti napokban kerülne sor a mérésre. Az eredményeket a T.Sz. dolgozná fel, elősegítve a következő tanév indításával kapcsolatos előkészítő munkát.

A mérés értékelését, eredményeit fel kell tenni az intézményi honlapra, illetve el kell érni, hogy az intézményegységeknél hozzáférhető legyen.

Természetesen nem maradhat el a Fenntartó tájékoztatása sem!

7. Konzultáció és visszacsatolás

A program elfogadását követően, pl. a félévi szülői értekezletek alkalmával tájékoztatást kell adni – szóban – a szülők, tanulók felé az Esélyegyenlőségi Programról illetve az áprilisi mérésről.

A kidolgozott és a nevelőtestülettel elfogadott mérési lapot véleményeztetni szükséges az Iskolaszékkel, a DÖK-kel. A véleményeket be kell dolgozni a mérés eredményeibe. A szükséges kiegészítéseket, pótlásokat legkésőbb az augusztusi tanévzáró és tanévnyitó értekezleten fel kell dolgozni, melyért az intézményvezető igazgató a felelős!

8. Szankcionálás

Az Esélyegyenlőség Programban rögzített feladatok végre nem hajtása fegyelmi felelősségre vonást von maga után. A megfogalmazott célok végrehajtásának elmulaszt-

tásának észlelését követően az intézményegység vezetők kezdeményezésére kerülhet sor a feltáró beszélgetésre, nevelőtestületi vélemény kifejtésére és végső esetben munkáltatói intézkedésre!

Kőszeg, 2008. november 21.

Az Esélyegyenlőségi Programot a Nevelőtestület 2008. november 26-i ülésénigen, nem és tartózkodás mellett fogadta el.